

lahja vsak četrtak
in volja s poštno
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
alice št. 6. List se
pošilja do odpovedi.

Deložniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 31.

V Mariboru, dne 3. avgusta 1899.

Tečaj XXXIII.

Slovenska pohlevnost.

V začetku slovenske zgodovine v Evropi je sijalo solnce prostosti na našo zemljo. Slovenski vojvode in knezi so zapovedovali slovenskemu ljudstvu v mirnih in bojevitih časih. A usoda nam je bila že takrat nemila, ker nas je postavila Nemcem za sosede. Priznana nemška vladaželjnost in grabežljivost ni mirovala, dokler ni dobila nadvlade nad Slovenci. Slovenske kneze si je Nemeč podjarmil, da so mu morali biti poslušni. A to še bi ne bila največa nesreča, da si je Nemeč podjarmil slovenske kneze. Vsak jarem se da streti in tudi ta jarem bi se dal razdrobiti. Toda Nemci nam niso samo domačih knezov podjarmili, ampak tudi odtujili. Vabili so jih na svoje nemške dvore ter jim tamkaj vzeli jezik in značaj slovenskega ljudstva. Ni trebalo čakati dolgo in že so se šopirili po slovenski zemlji oholi nemški plemiči, koji niso imeli za naše ubogo ljudstvo ne ljubezni ne srca, ampak le bič in ječe. Kakor živina svojemu gospodarju, tako je moral Slovenec tlačaniti svojemu nemškemu grajščaku.

Blagi Habsburžani so se usmilili trpečega ljudstva in v Avstriji odpravili tlako. Tudi Slovenci so postali na ta način prosti. Vzdigovati se se začeli iz prahu, v katerem so se morali valjati pred surovimi nemškimi valpeti in neusmiljenimi grajščaki. Vzravnavati so začeli svoje kosti, ki so se morale upogibati in klanjati vsakemu ukazu, vsakemu migljaju nemških svojih gospodov. Toda vse zaman! Slovensko ljudstvo se ne more docela vzdigniti kvišku, se ne more popolnoma

vzravnavati. V slovenskih kosteh še vedno tiči strah pred vsako nemško besedo. To je poddedovan strah, znak večstoletnega tlačanstva našega ljudstva nemškim plemičem in grajščakom. To je naše prokletstvo, to je naša poguba!

Mi ne oznanujemo sovraštva do Nemcev, Bog varuj, tega nikdar ne, a mi oznanujemo enakopravnost z nemškim narodom. Kajti klečeplazenje slovenskega ljudstva pred nemškim nam jemlje naš mozeg, nas pogublja in uničuje. Poglejmo širom naše slovenske domovine! Kje so največi klečeplazci? Okoli mest in okoli trgov. A kje je tudi največ slovenskega posestva v nemških rokah? Ravnotaka okoli mest in trgov. Pri nas okoli Maribora po več ur na okoli ni večjega slovenskega posestva, vse je v nemških pesteh. Prej so slovenski okoličani obdelovali svoja posestva in skrbeli za svoj žep, zdaj pa morajo skrbeti za mestne žepe, zdaj so viničarji, hlapeci, zdaj morajo v mesto milostno hoditi prosit, da dobijo kje delo. Kako je to prišlo? Slovenci so v svoji nerazumljivi klečeplaznosti neizmerno veseli, če jih pogleda nemško oko, če jih nagovori nemški gospod. Hodili so sladkih obrazov okoli nemškutarskih mestnih krčmarjev, popivali so z mestnimi trgovci in obrtniki, hodili na lov z nemško mestno gospodo, in njih posestvo je izginilo v nemško malho. Prej so bili slovenski posestniki, sedaj so berači vsled lazenja in klečeplazenja okoli Nemcev. In zunaj na deželi, kdo je takozvani nemškutar? To so ljudje, ki imajo priložnost in čas upogibati svoj hrbet pred nemško gospodo. To so krčmarji,

to so kramarji in biriči. Ti pa so tudi oni faktorji našega naroda, ki stoje gospodarstveno na najslabših nogah. Večina naših nemškutarjev, naših klečeplazcev spada v vrsto zapravljalcev in pijancev, eksekutorji iščejo pred njihovimi hišami že primerne prostora da nastavijo tamkaj boben, ki jim naj zapoje zadnjo, smrtno pesem.

Klečeplazenje pa zaradi tega uničuje naše ljudstvo, ker kadar išče v svoji preveliki pohlevnosti zveze z Nemci ne pride nikakor s poštnimi Nemci v dotiko, ampak le z izvržki. Posten Nemeč ima svoje delo, svoje opravilo in je ravno prepošten, da bi popival in občeval s slovenskimi izdajalci materinega jezika. Zato pa mi vedno in vedno kličemo, da naj bodo Slovenci samozavedni, naj se ne prodajajo drugim narodnostim. Bog je ustvaril tudi Slovence in dal njihovemu jeziku izgovarjati slovenske glasove. To ima svoj namen, božja volja je, da govorimo slovenski, da ohranimo svojo narodnost, da kot poseben narod izvršujemo od božje previdnosti nam dano nalogo v svetovni zgodovini. Gotovo pa ni naša naloga v svetovni zgodovini, da se ponemčimo, kajti ta procedura nas le ugonablja in uničuje.

Slovenci se morajo udomačiti v nove časovne razmere ter se čutiti kot samostalen, za življenje določen in sposoben narod, ki je z drugimi narodnostimi, tudi z Nemci, docela enakopraven. Klečeplazenje mora izginiti, če ne, izginili bodo Slovenci. Pohlevnost je dobra lastnost, toda kedar se nagne preglgloboko, kedar se spremeni v klečepla-

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

25. Iz Bejruta čez Libanon in Antilibanon v Damask.

Naše romanje bilo bi zdaj pravzaprav že končano, ker ogledali smo si tiste znamenite in svete kraje, kjer je deloval in umrl Zveličar naš. Toda imeli smo priložnost, da obiščemo še neko sosedno deželo, namreč Sirijo, ki je že tudi slovela v starih časih; koga bi ne mikalo, iti na goro Libanon, kjer so rastle lepe in močne cedre, ali pa stopiti v mesto Damask, blizu katerega se je spreobrnil Savel v Pavla! Zato se naša ladija v petek 6. maja zvečer še ni obrnila proti Evropi, ampak plovila je naprej celo proti severu ob bregovih staroslavne dežele Fenicije. Ker je bilo po noči, nismo mogli videti krajev, kjer sta nekdanj stali imenitni mesti Tir in Sidon; pa reklo se nam je, da se nahajajo dandanes tam celo neznatna sela. V soboto zjutraj pripeljali smo se do pomorskega mesta Bejrut, kjer smo se vstavili in izkrcali; pa nismo se hoteli zdaj muditi v tem mestu, temveč z ladije smo šli naravnost

na kolodvor, da se peljemo po železnici s posebnim vlakom v osmih urah, prek dveh visokih gora — Libanona in Antilibanona v Damask.

Libanon pomenja toliko kakor bela gora; to ime prihaja najbrž od večnega snega, ki lepo blišči z njegovih najviših vrhov, ali pa od njegovega belkastega kamenja. Arabski pesniki pravijo, da nosi Libanon na svoji glavi zimo, na ramah spomlad, v krilu jesen in da spi ob njegovih nogah poletje. Da je to resnično, pričrjali smo se sami, ker vrh Libanona nas je zeblo in smo lahko z roko segali po snegu; nekaj ur pozneje nas je pa v dolini v Damasku nadlegovala huda vročina in smo si morali mlačno pijačo v krčmi hladiti z libanonskim snegom; ob vznožju pa raste vinska trta in razno sadno drevje. Ni pa misliti, da je Libanon samo ena gora, ampak dvojno visoko gorovje, drugo vstric drugega, razprostira se od severa proti jugu; na sredi ali vmes je pa rodovitna dolina, ki se je nekdanj imenovala Cele ali votla Sirija. V sv. pismu imenuje se navadno Libanon le vzhodno gorovje in njegov najviši vrh proti sv. deželi je Hermon, katerega so romarji gledali že z galilejskih gora in občudovali njegovo belo (sneženo) kapo. Hermon je visok 2865 m. in pošilja v dolino mnogo mokrote in dobrodejne rose; zato ga že kralj David

hvali in opeva (Ps. 132, 3); najviši libanonski vrh pa šteje 3063 m., torej je trikrat višji ko naš Boč. V sv. pismu rabi se Libanon kot podoba blagoslova, trdnosti in miline; tako govori Bog k izraelskemu ljudstvu na pr. po preroku Ozeju (14, 67.): «Bodem kakor rosa, Izrael bo cvetel kakor lilija, in njegove korenine bodo gnale, kakor one na Libanu. Njegove veje se bodo razprostirale, in kakor oljka bo njegova lepota, in njegov duh kakor na Libanu.» Le škoda, da so mogočne cedre skorej celo izginile z libanonskega gorovja; samo na enem kraju najti je še kakih 10 starih cedar in pa nekoliko mladega nasada. Prerok David pravi o pravičnem človeku, da bo cvetel kakor palma in rastel kakor cedra na Libanonu.

Vožnja čez Libanon je bila zelo zanimiva in krasna; vozil sem se že po železnici z zobatim kolesom na visoko goro Rigi na Švicarskem ali na Gajsberg blizu Solnograda in z vrha gledal druge orjaške hribe, po dolinah pa lepa jezera; toda kaj takega, kakor je železnica iz Bejruta v Damask, menda nima cela Evropa. Železnica je še nova, pa silno umeteljno zgrajena od prebrisanih francoskih inženjerjev. Najviša postaja imenuje se Ajn Sofar in je 1487 m. nad morjem; razgled od tod očara tudi najbolj razvajenega Evropejca; proti zapadu sivkasto neizmerno

zenje, je ravno tako grda in pregrešna kakor kedar se povspne previsoko v ošabnost. Izrujmo Slovenci nepotrebno in škodljivo nam poniževanje ter postanimo ponosen, zamozaveden narod!

Shod pri Sv. Juriju ob Taboru.

Preteklo nedeljo se je vršil shod pri Sv. Juriju ob Taboru v najlepšem redu in pri obilni udeležbi ljudstva iz vseh večjih krajev okraja. Zlasti v obilnem številu so bili prihiteli v kljub neugodnemu vremenu vrli možje iz Gomilkega. Odborovo poročilo, iz katerega povzamemo sledeče črte, se je vzelo na znanje: Udov je bilo preteklo leto 96. Shodi so bili trije in sicer: dne 22. maja 1898 v Št. Juriju. Na binkoštni ponedeljek je na odborovo povabilo poročal na Vrnskem gosp. drž. posl. Josip Ličkar, dne 21. avgusta je bil shod v Braslovčah, na katerem je mnogo hvale žel vrli g. dr. Medved. Odbor se je nastopno sestavil: Kokelj, predsednik; Jakob Brinovec z Vrnskega, podpredsednik; Franc Zdolšek, blagajnik; Franc Prisljan z Braslovč, tajnik; Anton Cizej iz Prekope, Lovrencij Plaskan, župan v Braslovčah, Julij Žigan, veletržec na Polzeli, Anton Virant, župan na Gomilskem, Franc Hanžič, župan pri Sv. Juriju ob Taboru, odborniki.

Na to je nastopil g. dr. Karlovšek iz Celja ter je prav razumljivo govoril o tem, kakó naj se delajo pogodbe in oporoke. Začel je nekako tako-le: Namen društva je združevati posamezne moči, ker z združenimi močmi se dá vse doseči. To je razvidno izza turških časov, ko so naši dedje z združenimi močmi tolikokrat zapodili silovite sovražnike, in da jih premagamo, treba se je zopet združevati in mnogo posvetovati. Človek se mora vedno učiti, zlasti ono mu mora biti znano, s čimur se peča, kar je njegovo navadno opravilo. Tako mora kmet biti podučen o živinoreji, o sadjarstvu itd. A to se ni zadosti. Kmet naj tudi pazi, da ne uniči svojega gospodarstva z nepotrebnimi pravnami in prevelikimi dotami. Tudi oporoke naj se o pravem času in pametno naredé. Težkoče pri gospodarstvu in pravde pa nastanejo pri kmetih velikokrat vsled tega, ker ljudje ne poznajo pogodb.

Tu je gosp. govornik natanko razjasnil, kako dolgo velja pogodba, kdo jih sme sklepati in kdaj so pogodbe neveljavne. Nekateré pogodbe so neveljavne, čeprav se sklenejo na pr.: če kdo obljubi, da bo drugemu preskrbel bogato nevesto ali če kdo sklène pogodbo z zdravnikom, da bi ga ozdravil itd.

morje, okoli nas snežniki; spodaj globoko pod nami vpenja se Bejrut po morskih bregovih, na drugi strani, onkraj Libanona pa se razprostira zelena rodovitna ravnina. Tukaj v Ajn Sofarju postavili so v novejšem času velikansko hišo ali hótel (sirski Monako), kamor hodijo meščani srkat dobri planinski zrak in pit sladko libanonsko vino. Največa postaja Mualaka je pa že v dolini, kjer čaka vlak pol ure, da se popotniki lahko okrepeajo; odtod pelje stranska vozna cesta v Balbek, kjer se nahajajo največe razvaline celega sveta; našli so v temeljnem zidu solnčnega templja obdelan kamen, ki je bil dolg 14 m. Dobro uro vozili smo se skoz votlo sirsko dolino, a potem leze železnica zopet v hribe, na Antilibanon; prišli smo zopet višje, kakor so najvišji pohorski vrhovi. Na vzhodni strani Antilibanona izvira reka Barada, ki nam je od zdaj naprej kazala pot v Damask; Barada namreč teče in dere sredi skoz to jutrovsko lepo mesto.

Že med potom nam je mnogo dalo opraviti radovedno vprašanje: Ali je Damask zares tako lepo mesto, kakor ga sploh hvallijo? Jutrovci namreč čez mero povečujejo Damask in mu dajejo najlepša imena, kakor biser jutrovski, roža ter oko vzhodno in imenujejo njegovo okolico zemeljski raj. Pa še tudi zdaj, ko sem Damask že videl, nevem,

Kedar se pogodba sklepa, treba je razumljivo, premišljeno govoriti in pričé za to imeti, za kar se pogojuje. Posebno previdnemu je treba biti človeku pri onih pogodbah, ko se živina kupuje in prodaja, ker radi teh nastane največ sitnih pravn. Že stari Rimljani so imeli pregovor: Clara pacta, boni amici, t. j. jasna pogodba je najboljši prijatelj. Po naše bi se, kar se sklepanja pogodb tiče, tudi lahko reklo: boljša je prva kot druga zamera.

Istotako jasno je g. govornik govoril o oporokah in dotah. Rekel je, da tisti sin ali hči, ki domá pridno dela, vendar večjo svoto zasluži kakor óni, ki po svetu hodi ali ki le takrat dela domá, kedar je sila. Stariši naj posebno pazijo, da vsled velikih dot ne bo šlo posestvo na kant. Jeli to pameten gospodar, ki je sam sicer dobro gospodaril, poslednjič pa sinu gospodarstvo uničil s prevelikimi dotami? Zato naj se pazi, da stariši svojo poslednjo voljo jasno in pametno izrazijo, da dediči ne trpé. Oporoka se dela ali ustmeno ali pismeno. Ustmena se dela pred 3 pričami. Priče ne morejo biti menihi, ženske sploh, fantje pod 18 leti, kdor se je z goljufijo pregrešil itd. — Zanimiv govor je trajal nad pet četrt ure.

Vrli organizator naših zadrug g. Ivan Kač iz Žalca je izvajal približno naslednje misli: V Avstriji je na zemljiščih čudno veliko uknjizenega dolga. Radi tega bi kmet res moral propasti, če ne bi se organizoval. A mora se organizovati. Vsi stanovi bi že bili propadli, če ne bi bili organizovani. A tó, ker so organizovani, jih je rešilo. Glejte, kakó so organizovani vojaki, kako politična uprava itd. Istotako se morajo združiti kmetje in potem bodo lahko vzdigovali zaklade iz zemlje, katere je vanjo položil Stvarnik. S tem bodo ljudje dobili ljubezen do rodne zemlje in s tem ljubezen do slovenskega naroda. Treba pa je pri tem jedinstvi, varčnosti in treznosti. Treba se je držati gesla: vsi za jednega, jeden za vse!

Shod je trajal precej nad 2 uri; ljudstvo je oba govornika pazno poslušalo in predsednik ju je končno laskavo zahvalil za njiju trud in požrtvovalnost.

Sladkorni davek.

S prvim avgustom se je pričel nov davek na sladkor, kojega zvišanje znaša 6 kr. na kilo. Najhuje bodo občutili ta davek ubogi delavski stanovi, kojih glavna hrana je dandanes kava. Naš kmet s tem davkom ni prizadet, kajti sladkorja za kavo, slaščice in druge sladke reči potrebuje le malokateri, a

kako naj odgovorim, da ali ne; ako namreč gledaš Damask od daleč, iz kakšnega vzvišenega kraja ali hriba, boš moral reči, da je lepo mesto, ker gleda ti ponosno v oči, kakor kakšna orijentalška čarovnica; kako lepo sedi ter stoluje v dolini ob vnožju širokoplečastega hriba; 200 mošej z vitkimi minareti in ličnimi kupolami diči ter zaljša njeno lice; okoli nje razprostrta je velikanska zelena preproga, ker več ur na široko jo obdajajo bujno zeleni vrtni in sadunosniki. Seveda pride neposredno za zelenjem žalostna peščena puščava; a to nas ne moti, ker od daleč in ob solnčnem svitu je videti, kakor bi zlat okvir izpopolnjeval lepo podobo; slednjič pozdravljajo iz daljave orjaki Libanon, Hauran, Hermon s svojimi sivimi glavami sirsko kraljico — čarobni Damask.

Kakor hitro pa vstopiš v mesto, porečeš, da ni lepo, temveč umazano in smrdljivo in prašno kakor vsa jutrovska mesta. Tamošnji ljudje so vsemu temu že privajeni in zato lahko trdijo, da je njih mesto krasno in okolica rajska, ker sta neki ravno tukaj srečno živela — Adam in Eva. Vsaj naš dragoman nam je povedal to zanimivo novico in nam celo kazal drevo, od katerega so naši stariši jedli prepovedan sad; ko se mu pa mi smejimo, dela se hudega in vpraša: «Ali mar tega ne verujete?» «Ne!» se mu odločno zo-

kateri ga potrebuje, isti ima tudi evenka dovolj, da še plača 6 kr. več od kilograma. Umevno pa je, da delavci po mestih glasno ugovarjajo proti zvišanju tega davka. A nam se zdi, da socijaldemokratski delavci nimajo pravice kričati zraven. Uradnikom so se zvišale plače, a za pokritje teh izdatkov se ni poskrbelo. Namesto da bi sociji odprli takrat usta ter zahtevali, naj se pokrijejo uradniški izdatki z obdačenjem borze in športov, pomagali so Wolfu kričati in razbijati. Sedaj hinaveci zvijajo oči pred ljudstvom ter se trkajo ob prsi, da so pri tem davku nedolžni. Seveda naredili ga niso, a preprečili bi ga pa lahko.

Zborovanje katoliških učiteljev.

Zborovanje avstrijskih katoliških učiteljev v Dornbirnu se je vršilo nad vse slovesno in veličastno. Okoli 2000 učiteljev in njih prijateljev se je udeležilo zborovanja. Govori niso bili polni psolv in surovosti na drugače misleče nasprotnike, kakor se je to dogodilo na zborovanju nemških učiteljskih mladičev v Zwettlu, ampak bili so stvarni in dostojni, četudi ni manjkalo navdušenja za visoko zvanje učiteljskega stanu. Dočim so mladiči pokazali, da so strastni strankarji, pokazali so katoliško misleči učitelji, da so ljubeznipolni prijatelji dece in ljudstva. Zato pa bo glas o njih zborovanju gotovo vsepovsodi napravil najboljši utis ter navdal učiteljstvo širom naše Avstrije s pogumom, da se v vedno večjih trumah zbira pod zastavami katoliških društev.

Tržaški namestnik.

Tržaški namestnik grof Goess bi rad spoznal podrejeno mu deželo in ljudstvo, zato pridno potuje po Primorskem. Hudobni jeziki pa pravijo, da ga njegova desna roka in njegova glava, jeden izmed namestniških uradnikov, ki ima vsled svoje gladke omike in izobraženosti ves upliv na Goessa, pošilja po Primorskem. Grof Goess ima nalogo, nagovarjati ljudstvo, naj svoje poslance zopet pripravi v deželni zbor. Tudi v Dornbirnu je županu na ta način prigovarjal. Župan pa je rekel, da njih poslanci ne gredo prej v deželni zbor, dokler se Slovincem ne zagotovi enakopravnost z Italijani. Grof Goess, človek dobrega srca, a majhne sposobnosti, je hitro na to odgovoril: «To se ne bo nikoli zgodilo!» Primorski poslanci naj skrbé, da ta izrek izvé tudi grof Thun, sicer bo grof Goess še dolgo segreval namestniški stol v Trstu.

perstavimo; na to se pa on odreže rekoč: «Saj jaz tudi ne; jaz vam pač to pravim, kar drugi ljudje govorijo». — V Damasku ni lepih cerkev, ne visokih javnih ali cesarskih, ne zasebnih poslopij; najlepša stavba je menda mošeja Omajadov, ki je pa bila l. 1823. po požaru zelo poškodovana; trdnjava ali vojašnica je sicer ogromna zgradba, toda podobna je kakemu staremu srednjeveškemu gradu, ki že na vseh voglih razpada. Ulice so večinoma ozke in temne; poulično življenje in gibanje spominja zelo na Kajro, samo da je manj živahno kakor tam. Krščanski romar in tujec naj ne hodi sam po mestu, sicer se mu lahko pripeti kaj hudega; nas so dvakrat napadli s kamenjem. Damaščanom namreč ni všeč, ako hodimo njihov raj gledat; ti bedasti Evropejci naj bi rajši doma ostali, tako pravijo. Posebno slabo je tam zastopana naša mila Avstrija, ker ima za svojega konzula grškega juda Ksantupulo Alcibiades, kateremu gotovo ni veliko mar za prospeh avstrijske trgovine.

Damask je silno staro mesto, ker omenja se že v 1. Mojzesovi knjigi (14, 15); precej časa je bilo samostalno, a pozneje je dobilo druge razne gospodarje, Izraelce, Asirce, Perze, Seleucide, Rimljane, Arabce in nazadnje Turke. L. 635 podvrget si je namreč Kalif Omar Damask in od tega časa ostalo je to zna-

Srbija.

V Srbiji se Milan ne poda svarilu Rusije, Nemčije in Italije, naj neha s svojimi grozovitostmi napram opozicijalcem. Da bi Milan pokazal svojo jezo nad svarilom velesil, je odlikoval svetovalce turskega sultana z redi prve vrste, sultan pa je obratno poklonil red «ranjenemu» Milanovemu adjutantu. Milan uprav besni. Proti opozicijalcem se sedaj vrše obravnave, aretovanja se nadaljujejo. Govori se, da je mnogo meščanov izginilo brez sledu. Ves svet je prepričan, da je atentat uprizoril Milan sam. Pri obravnavah sedaj še ni prišel na vrsto atentat. Prekisosod je včeraj radi raznih deliktov obsodil osem Srbov v zapor do 6 let.

Plemeniti ruski car.

Ruski car je pomilostil vse dijake, ki so bili vsled raznih izgrediv na ruskih vseučiliščih izločeni od nadaljnjih studij. — Doslej se je v ruski Poljski poljski jezik v šolah učil na podlagi ruščine. To je sedaj car odpravil, poljščina se bode poučevala s poljskimi slovniciami.

Dopisi.

Sv. Marjeta niže Ptuj. — Pred dvema tednoma, če se dobro spominjam, se je oglasil nek vinski trgovec iz Trsta v «Slov. Gosp.» ter v svojem pismu naslikal našo slavno pošto. Slučajno nisem bil doma in dotične številke nisem dobil hitro v roke. Dovolil mi pa bo spoštovani g. Korun tudi sedaj, da kot domačin, ki pomnim že več pošt v Možganjih, nekoliko popravim njegovo pismo, oziroma mu nekaj pridenem. V začetku govori nekaj o našem brodu. Naj se ne jezi preveč, zakaj v resnici ni tako nemški, kakor se vidi. Če bi bil hodil peš, dobil bi listek s samo slovenskim napisom. Sicer ni dosledno za vozove imeti nemške listke, za pešce pa slovenske, a nek hudomušni moj sosed si je celo reč razlagal tako, da je za konje nemščina dobra, za ljudi pa, ki hodijo peš, mora biti slovenski listek. Zraven pa je opomin zastran brodarja popolnoma slovenski in tako je upati, da se brod tudi z ozirom na konje poboljša.

Kar pa zadeva pošto, moram g. Korun-u popolnoma pritrditi, a z veseljem ga lahko zagotovim, da se je od tistega časa, kar je on hodil po denarje mimo «šnicelj» in čez gnojne hribe, mnogo spreobrnilo na bolje. Prvič v tem oziru, da sedaj poskušajo delati to ukusno jed, katero g. Korun imenuje «šni-

celj» tudi drugod, da bi čutili tisti prijeten duh in tako bodo na boljšem ptujski in domači mesarji. Ob enem bo pa prišla tudi omika k Sv. Marjeti, zakaj «šnicelj-na» ne morejo jesti vsi iz ene sklede. Drugič je tisti napis na zunanjih vratih v slavno znanem ormoškem slovenskem narečju izginil. Tretjič in to je glavna reč sta se morala umakniti samonemški poštni pečat in zarjavela tabla z istotakim napisom — novim dvojezičnim. To so gotovo velike spremembe, katerih bo vesel tudi g. Korun. Šlo je sicer trdo za dvojezične napise, a šlo je in vsa jeza vseh možganjskih nemškutarjev ne pomaga nič. Vendar pa nam veselje, katero nas navdaja nad to pridobitvijo, greni nekaj, o čemur se ni gotovo, kdo ga je zakrivil. Ko se je namreč zvedelo, da je dovoljen dvojezični poštni pečat in napis, radoveden je bil vsakdo, kakošna da bosta. Pečat je prišel prej v rabo, kakor je bil nabit novi napis, zakaj ta je moral čakati celih 14 dni, predno je prišel na odločeno mu mesto. Ko smo pa zagledali novi pečat, bilo je veliko naše začudenje, zakaj brali smo neko ime, ki bi imelo pomenjati menda kak kraj, a čeravno sem hodil v šolo sedem let k Sv. Marjeti in tri leta v «nemški» Ptuj in sem slišal mnogo krajevnih imen po svetu, vendar imena, ki je sedaj na našem poštnem pečatu, nisem slišal nikdar. Glasi se namreč «Možkojnci». Tukaj ni mesto, da bi preiskovali, kdo da je spravil tega spačka na poštni pečat, a če za eden mesec ni drugi poštni pečat s pravilnim imenom, preiskala se bo stvar drugje in vsem možganjskim nemškutarjem bode povedano na vsa usta, naj nikar ne mislijo, da bi mi pri Sv. Marjeti trepetali pred njimi. Vsak šolarček vé, da take budalosti slovenski jezik ne more izreči, niti slovenska roka zapisati, sedaj bi pa naj se to repenčilo na poštnem pečatu!

Za danes pribijemo samo to, a utegnil bi se priti čas, da bo slavna naša pošta prišla do prepričanja, da je pošta zaradi prebivalcev, nikakor pa niso prebivalci zaradi pošte na svetu. Ob koncu bi se še g. Korun-u rad prav lepo zahvalil, da je spravil našo pošto med svet, zakaj upati je, da se odpravi vsaj nekaj teh lepih lastnosti. In če, dragi g. Korun, zopet potrebujete kaj vina, le brez strahu pridite nazaj v naše kraje. Bratski pozdrav pa sprejmite od udanega Vam Pelinovega Hanza.

Iz Ivanjec. (Kmečka zadruga.) Dne 23. julija podučeval in pojasnjeval nam je gosp. Ivan Kač iz Žaleca, kako je ustanoviti prepotrebno kmečko zadrugo. Razložil je celo stvar tako jasno in prepričevalno, da mu je

menito mesto vedno pod mohamedansko oblastjo. Sicer so hoteli križarji v 12. stoletju Damask vzeti z vojaško silo in za krščanstvo pridobiti, pa ta poskus se ni posrečil. Za nas kristjane je Damask najbolj zanimiv in važen zaradi svetopisemskih dogodkov. Blizu pol ure zunaj mesta, proti vzhodni strani znamenlja dandanes kapelica kraj, kjer se je vršilo spreobrnjenje Savlovo, ker se mu je prikazal preslavljeni Jezus in si ga izbral za svoje orodje — za učitelja in apostola narodov. V Damasku je Pavel stanoval v ulicah, ki se imenujejo ravne, ker Bog je tako-le naročal nekemu dobremu kristjanu Ananiju: «Vstani in pojdi v ulice, ki se imenujejo ravne in vprašaj v Judovi hiši po Taržanu, Savel po imenu, zakaj, glej, moli.» Čudno zares, da so še dandanes te ulice tako ravne in najlepše in najdaljše, ker delijo celo mesto v dva velika dela, severni in južni. Žali Bog, da je kraj Judove hiše v mohamedanskih rokah in smo ga smeli le od zunaj pogledati. Pač pa se je ohranilo krščansko svetišče z dvema oltarjema v hiši Ananijevi; nekateri romarji so tam maševali; vsem se je pa v tej kapeli glasno prebralo poročilo o Savlovem spreobrnjenju, kakor ga nam podaja sv. Luka v Djanju ap. 9, 1—22. Na tega apostola orjaka spominjajo še neka mestna vrata v Damasku, ki se imenujejo Pavlova. Tudi okno se kaže

v mestnem zidu, kjer so kristjani sv. Pavla po noči v jerbasu iz mesta izpustili, da je mogel ubežati zalezovanju nevernih judov, ki so ga hoteli umoriti; sicer se pa to ni zgodilo hitro po spreobrnjenju, ampak šele 3 leta pozneje.

Prebivalcev šteje Damask 150.000 in ogromna večina je mohamedanska, namreč 100.000; tako strastnih in zagrizenih Turkov kakor tukaj menda ni nikjer drugod in zato nismo smeli v večih trumah po mestu hoditi, da jih ne vzdrazimo; le po 5 oseb vkup smel je voditi turški dragoman. Še le l. 1860. je bilo v Siriji splošno preganjanje kristjanov in samo v Damasku so jih umorili 6000, njihove hiše pa požgali in razdejali. Dandanes nahaja se tam kristjanov okoli 40.000, toda katoličanov samo 4000, ki pa večinoma nimajo našega latinskega obreda, ampak so Melkitje. Katoliške cerkve in samostane imajo v Damasku lazaristi, frančiškani in jezuitje; najbolj priljubljeni so lazaristi, katerih cerkev je tudi najlepša; posvečena je Brezmadežnemu Spočetju M. in je vedno krasno okinčana, posebno lurska kapelica. Ženske, ki so v soboto zvečer prihajale v cerkev, so bile prav dostojno oblečene in zavite v široka bela oblaciila; samo lice jim je bilo prosto, pa tudi blede. — Frančiškanska cerkev je posvečena Spreobrnjenju sv. Pavla; blizu

moral vsak pritegniti, ki ima v glavi zdrave možgane. Proti zadrugam ni mogoče brez hudobije ugovarjati. Za trad in požrtvovalnost dolžni smo mu največjo zahvalo. Zvolj delavnosti v korist kmečkoga stanu in drugih zaslug je g. Kač imenovan ministerskim uradnikom, k čemur mu iskreno častitamo.

Prihodnjo nedeljo dne 6. avgusta bode vpisovanje zadržnikov «kmetijske zadruge Ivanjci» ob 3. popoldne.

Kmetje in tudi drugi gospodje, kateri z nami čutite, pridite v obilnem številu in dajte se vpisati v to zadrugo, ker le z združenimi močmi bo mogoče za naš propadajoči stan kaj storiti in doseči. Le v slogi je moč!

Ne dajte se pa odvrniti od ljudi, kateri Vas hočejo iz škodoželjnih in sebičnih namenov imeti izročene nemškim izsesovalcem. Na mnogobrojno in veselo svidenje v Ivanjcih!

Sv. Jurij ob Ščavnici. (Gasilno društvo.) V nedeljo dne 16. julija je priredilo prostovoljno gasilno društvo pri Svet. Juriju ob Ščavnici svojo prvo veselico. Videlo se je, da se je društvo veliko trudilo, cenjene goste častno sprejeti in dobro zabavati. Tamburaši, pevci, kakor tudi godci so svoje točke izvrstno dovršili. Tajnik gasilnega društva g. A. Majcen nam je v živi besedi popisal pomen prerojenega gasilnega društva, težave, s katerimi se ima boriti in prijazno vabil k obilnemu pristopu — Bogu na čast, bližnjemu pa v pomoč.

Pričakovalo pa se je, da bodo gasilna društva ljutomerskega okraja s svojo udeležbo pokazala, kako bratovsko s svojimi sosedi mislijo in kako jih veseli, da se je tudi pri Sv. Juriju ob Ščavnici osnovalo slovensko gasilno društvo, a prišlo jih je le malo. Vkljub temu se je veselica dobro obnesla in prinesla gasilnemu društvu nad 60 kron.

Iz Ptuj. Tukajšnje «Občno vojno društvo» dobi novo zastavo, katera je v celoti, kakor tudi v posameznih bogato in krasno zlatovezanih emblemih uprav umetniško delo, dičen znak bratske društvene vzajemnosti. Posvečenje nove zastave vršilo se bode dne 15. avgusta t. l. po slovesni sv. maši ob 11. uri popoldne v stolni cerkvi. Častna odlika društva, da je premilostni knezoškof dr. M. Napatnik blagovolil prevzeti pokroviteljstvo, Nj. kraljeva Svet. gospa Terezija vojvodica Braganška pa kumovanje, jamči za dostojen in sijajen slavnostni izid. — Vspored slavnosti, kateri se bode p. t. občinstvu vposlal, je jako obsiren in zanimiv. Vršil se bode med drugim od 4—6 ure popoldne velik koncert v hotelu «pri dunajskem mestu» in

vhoda je žrf ali raka, v kateri počivajo ostanki tistih 8 frančiškanov, ki so umrli mučeniške smrti l. 1860; na mramornati plošči so zaznamovana njih imena. Med njimi nahaja se tudi P. Engelbert Koland, ki je bil rojen v ciljski dolini na Tirolskem; njegovi sorodniki prebivali so blizu Lankovic; č. vikarij mariborskih oo. frančiškanov, P. Ludovik so mi pravili, da sta si bila v noviciatu tovariša in da jim je večkrat tožil, kako mu je težko pobožno moliti, ker ga razne skušnjave nadlegujejo; dostavili so še: Ne bil bi mislil, da bo ta kedaj še mučenik; toda ker se je dobro vojskoval zoper skušnjavca, podelil mu je Bog milost mučeništva. Preganjanci, (ki so se imenovali Druzi), so zahtevali, da naj Koland z nogami tepta sv. križ; on seveda tega ni storil, ampak je začel navdušeno oznanjati križanega Jezusa; na to so ga napadli in njegovo telo raztrgali na več kosov. Najbrž še bo sv. cerkev te mučenike prištela svetnikom. V isti cerkvi je tudi pokopan kapucin o. Tomaž, katerega so judje l. 1840 umorili in njegovo krv bojda vporabili pri svojih bogoslužnih obredih; takrat se je po celem svetu govorilo in pisalo o tem strašnem dogodku.

Francoški jezuitje pa imajo precej borno cerkev na onem kraju, kjer se je narodil cerkveni učenik sv. Janez, s priimkom Da-

zvečer plesni venček, kjer bode svirala godba c in kr. pešpolka št. 7 iz Gradca. Društveno vodstvo ni štedilo nobenih stroškov, da se slavje izvrši vseskozi odlično, in se vsled tega nadeja mnogobrojne udeležbe in tudi podpore v procvit in prospeh domoljubnih in humanih smotrov, koje goji vojno društvo. Posebno pričakuje poset sl. slovenskih društev vsaj po deputacijah in prosi vposlati prijave do 11. avgusta t. l. društvemu vodstvu.

Ljutomer. — Komaj je mogoče, le tu pa tam v kaki slov. fari na Spodnjem Stajarskem ustanoviti le eno bralno društvo, a naša Ljutomerska fara ponaša se s tremi s «Cvenskim», «Cezanjevskim» in novim za «Ljutomersko okolico». Bo pač udov vseh bralnih društev približno 400 in če še štejemo 500 udov Mohorjanov, upati smemo, da bomo srečno premagali vse navale dvojnega nasprotnika — Mažarona in nemškutarja. Vkljub vsem zaprekam se je vendar le ustanovilo bralno društvo za Ljutomersko okolico — po dveletnem trudu. Bog vam plati Ljutomeržanom, ki ste nam k temu pripomogli. Ljubezen do maternega jezika pač vse premore. In ta ljubezen bo rodila lepe sadove. Saj priporočanih knjig in naročenih časnikov ne bere le samo tržan, bere jih tudi kmet, želar, z velikim veseljem tudi siromak — viničar. «Naj le berejo dobre v kršč. duhu spisane knjige radi», rekel je spoštovani gospod, «tako bodo dejanski izvrševali testament nepozabnega škofa Slomška».

Bralno društvo pa naj skrbi tudi za pošteno zabavo svojih udov. Naj se ob taki priliki pokaže, da se med seboj radi imamo in da se vemo veselo in brezgrešno razveseljovati, da smo, čeravno različni po stanu, vendar združeni med seboj po srčni vezi bratske ljubezni.

In da poedinim vzgled, se je to istinito zgodilo na veselici bralnega društva za Ljutomersko okolico, dne 30. julija. Lepo število jih je bilo udeležencev, in da bi vreme ne bilo tako neugodno, bilo bi jih trikrat, ja štirikrat več. No! saj ni bilo zadnjokrat. Morebiti, ali gotovo se v tem letu priredimo zabavni večer; g. dr. Mihelič, spretni direktor našega gledališča, bo že skrbel, da še bomo «šteli» Novice.

Veseli pa smo bili le vsi, dasiravno nam ni solnce sreče sijalo. Veseli smo bili, ko so nam dijaki-domačini tamburali in prepevali lepe pesmi, tako mило in lepo, da smo na tihem in očitno častitali g. Mastenu na izbornem moškem in g. Šneiderju še posebej

na ljubkdonečem mešanem zboru. Enakih veselic daj nam še Bog kmalo včakati.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Mil. knez in škof) so v torek dokončali na Keblu letošnje birmovanje ter se vrnilo na svoje bivališče v Maribor.

(Družba sv. Cirila in Metoda) ima danes veliko skupščino na Vrhnikih pri Ljubljani. Mi smo o tem zborovanju zvedeli le iz ljubljanskih časnikov. Kranjski liberalci nameravajo pri tem zboru neki izbaciti iz odbora neljubnga jim klerikalca kurata Koblarja, ki je za društvo več storil, kakor vsi liberalni odborniki skupaj.

(Veselo znamenje.) Število Mohorjanov se je tudi letos povišalo, kakor nam poročajo iz Celovca. Lavantinska škofija še sicer ni dosegla ljubljanske, kakor smo želeli, a je že blizu. Prihodnjic natančneje.

(Shod volilcev) skliče v Slivnici v šmarijskem okraju v nedeljo dne 6. t. m. ob 3. popoldan državni poslanec dr. Gregrec.

(Na Teharjih) priredi slovensko katoliško politično društvo svoje zborovanje v nedeljo 6. t. m. ob pol štirih popoldne v prostorih g. I. Cajhna z raznim zanimivim vspeodom. Igrala se bode tudi šaloigra «Samoglavka». Udeležite se v obilnem številu!

(Dirka na Teharjih.) Nekaj storskih nemčkov in mokračev je zadnje nedeljo v nekej krčmi na Teharjih v znanej nemški preoholosti hotelo sramotiti Teharsko slovenstvo. To je pogrelo celo v narodnem oziru zelo krotkega kovača, da je nekoliko zacepetal. To pocepitanje je pa imelo velikansk uspeh: Tekli so, da so jih komaj dohajale noge. Če prav so, ker jim je bila glava precej težka, pri vsakem tretjem koraku poljubljali pesek in prah, vendar se grozno čudijo še danes, kako da je bila tisti večer pot s Teharjev do Štor tako čudno kratka. Druge nesreče ni bilo, samo da nekaj klobukov ni moglo dotekati tako naglih svojih gospodarjev in je opešalo zadaj na cesti. Prehladili se pa čez noč neso; če so pa že svoje gospodarje našli, ne vem za gotovo.

(Iz šale resnica.) Preteklo nedeljo zvečer je napadel v Gaberjih pri Celju kovač J. Možina zasebnega uradnika Lipuša, kateri ga je bil s šaljivo opazko razžalil, in mu pri-

zadjal smrtno nevarne rane. Možina je prišel še le iz zapora, kjer je radi uboja prebil štiri leta.

(Nemški Celjani.) Ko so nemški Celjani zvedeli, da obiščejo češki visokošolci na svojem izletu v južni del države tudi Celje, izdali so povelje: Čehom je vstop v nemško Celje zabranjen. Ako bi se pa to vendar zgodilo, ima svoje delovanje pričeti «celjska mestna garda», ki ima nastopati, kakor svoj čas turški janičarji. Oprava: Debelo gorjačo v roci, gnjila jajca in kamenje v žepu, in plavico na prsih; grla se morajo vaditi za dolgo trajno tuljenje (hajlanje), in ob času napadov pripravljena mora biti za gardo «brezplačna pijača». Svetovali bi «modrim in olikanim» celjskim «Nemcem» le edino to: obdali naj bi se s kitajskim zidom in ne bilo bi jim treba teh priprav.

(Ogenj v hiši.) V stanovanji tapetarja J. Joseka v Celji pričelo je v nedeljo popoldan goreti. Predno pa je požarna straža došla, je bil ogenj že zadušen. Ogenj je poročil mnogo škode na hišni opravi, ki je pa zavarovana.

(Udarilo je) dne 17. t. m. v hišo Jak. Capuderja pri Vidmu. Strela je sicer poškodovala poslopje, a užgala ga ni.

(S Konjic.) Kakor je iz vabila med društvenimi rečmi razvidno, vrši se dne 15. in 16. avgusta t. l. velika otvoritvena slavnost. Konjice so največji spodnještajarski trg s krasno lego ob Dravinji — z lastno železnico, koja pride predpoldne ob četrt 11., popoldne pa ob četrt 6. uri v Konjice. Najboljše in najpripravnejše je, če se pride z vlakom ob četrt 11. uri. Pri slavnosti sodelujejo mnoga spodnještajarska pevska društva, tamburaška društva in tudi telovadsko društvo. Narodna društva, koja še svojega sodelovanja niso obljubila, se prosijo, da se slavnosti udeležijo in pri isti po možnosti sodelujejo. Kdor hoče v Konjicah prenočiti, naj naznani vsaj do 12. avgusta odboru število oseb, da isti stanovanja odkaže. Od vseh strani mile slovenske domovine — celo iz tujine — pridejo mili gostje — spodnje štirski Slovenci toraj nikako ne smejo zadržati, temveč se morajo polno številno udeležiti konjiških slavnosti.

(Za blagostanje našega kmeta.) Z Murskega polja nam pišejo: Priznati moramo, da iz Vašega lista v zadnjem času res diha ljubezen do našega ubogega slovenskega kmeta. O vsem pišete in na vse opozarjate, karkoli bi mu moglo koristiti v gospodarskem

maščan. Oče tega svetnika je bil namreč imeniten turški uradnik v Damasku in nardarjenega sina je podučeval v krščanski veri neki menih, katerega so bili roparji iz samostana Mar Saba kot ujetnika tu sem odvedli; da je pozneje v tem samostanu blizu mrtvega morja tudi sv. Janez D. živel in v visoki starosti umrl, sem že poprej nekje omenil. V nedeljo zjutraj sem jaz maševal v tej jezuitski cerkvi pri glavnem oltarju in tudi nekatere vernike obhajal; čudno in novo se mi je zdelo to, da so obhajanci sami drug drugemu podajali srebrno skledico (pateno) in jo pred seboj držali, da se ne pripeti kakšno onečaščenje Najsvetejšega. Tamošnji katoličani bi radi postavili na rojstnem kraju sv. Janeza D. lepšo in večjo cerkev; a to morejo doseči in dovršiti le z milodari dobrosrčnih evropskih kristjanov. Spodobilo bi se res, da bi se lep Božji hram vzdigal nad podobo tega slavnega Damaščana, ki je vedno neustrašeno zagovarjal katoliški nauk o češčenju blagoslovljenih podob svetnikov in svetnic Božjih.

Mogoče, da bi kdo rad vprašal in zvedel, ali smo si (razun gostilnic, v katerih smo prenočevali) kakšno jutrovsko hišo tudi znotraj ogledali? Ker sem namreč poprej rekel, da ni videti lepih hiš v Damasku, bi lahko mislil, da so tudi znotraj borne in zanemarjene; temu pa ni tako, ker lepota jutrovske hramov se ne kaže na zunaj. Velika hišna vrata so

vedno zaprta, in zato smo morali krepko trkati, ko smo hoteli obiskati hišo bogatega Damaščana; najprej se pride v mali predvor ali lopo in od tod še le v pravo stanovanje, ki zelo spominja na stara rimska bivališča. Mislite si precej veliko, štirivoglato dvorišče z vodnjakom na sredi; ob podolgovatih straneh so pokriti hodniki; ob nasprotnih krajših straneh nahajajo se pa lepe sobe, dvorane z umetno izdelano opravo, spalnice, kopalnišča in drugo; mislil sem si, da bi mi bivanje v taki orientalski hiši zelo ugajalo. — Obiskali smo tudi neko turško kavarno; ker mohamedani ne pijejo vina, zato ne zahajajo v krčme (ki so navadno le za tujce), ampak po kavarnah srebajo kavo in kadijo tobak. Čudna je pač taka kavarna; vse je tiho v njej in miro sedijo ljudje po turškem načinu na širokih zofah; ne govorijo nič, ne berejo časnikov in tudi ne igrajo ne; le včasih sežejo po čašici črne kave, vedno pa vlečejo gost dim iz posebnih pip (fajf), katerim se pravi nargile; na tleh stoji steklen, z vodo napolnjen vrč, skoz katerega je napeljana dolga cev, da se dim celo ohladi, preden pride v usta kadilčeva. Reklo se nam je, da je za pravega Turka poglavitno vsakdanje delo in veselje, na tak način tobak kaditi in kavo piti. Ko smo mi prihrumeli v kavarno, so se le malo zmenili za nas, kakor bi se celo nič ne brigali za ves drugi svet, ker so zadovoljni s svojim rajem; le

takrat so se nasmehnili, ko so od zadej zapazili, da se nek romar naslanja na kad in se njegova obleka v vodi namaka. Splošni mir so le postrežeki motili, ki so po kavarniškem vrtu hodili in z velikim krikom kadilcem ponujali žareče oglje, s kleščami ga držeč. V tem velikem mestu Damasku ne izhaja noben časnik in ni nobene tiskarne; zato pa ostane turška vednost in omika vedno pri starem, da je je namreč toliko kakor nič.

V pondeljek 9. majnika peljali smo se po isti zanimivi poti, katero že poznamo, prek visokih gora nazaj v Bejrut. To mesto je sicer dandanes važno, posebno v trgovinskem oziru, a obsirneje ne bom o njem govoril, ker smo se le nekaj ur tam mudili. Skupno smo obiskali le jezuitske cerkev sv. Katarine in pa velikanske zavode, katere vodijo oo. Jezusove Družbe; imajo namreč nižje in srednje šole in vseučilišče za vso mladino brez ozira na vero ali narodnost; njihova tiskarna je najboljša in največa v zapadnem delu Azije. Tu sem bi naj prišli tisti, ki vedno v časnikih obrekujejo učene in pobožne Jezuite in hujskajo zoper nje; sicer, če bi tem plačanim hujskačem mar bilo za resnico, bi se tudi doma lahko prepričali, da Jezusova Družba povsod razširja le krščansko vero in omiko, ker jo vodi prelepo geslo: Vse k večji časti Božji!